

ZOOPHILOLOGICA

Polish Journal of Animal Studies

Nr 2

Reprezentacje

„Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies”

Nr 2: *Reprezentacje*

Redakcja naukowa numeru 2
Justyna Tymieniecka-Suchanek

Rada naukowa

Andrzej Bereszyński (Instytut Zoologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu), Piotr Czerwiński (Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej UŚ), Ewa Domańska (Instytut Historii UAM/Department of Anthropology Stanford University), Andrzej Elżanowski (Wydział „Artes Liberales” UW), Paweł Gusin (Instytut Fizyki Teoretycznej UWr), John W.M. Jagt (Natuurhistorisch Museum Maastricht, Holandia), Elena Jagt-Yazykova (Katedra Biosystematyki UO/Saint Petersburg State University), Andrzej Kiepas (Instytut Filozofii UŚ), Dominique Lestel (Ecole normale supérieure, Francja), Ramona Malita (West University of Timisoara, Rumunia), Eric W.A. Mulder (Natura Docet Wonderryck Twente Denekamp, Holandia), Aleksander Nawarecki (Instytut Nauk o Literaturze Polskiej UŚ), Małgorzata Quinkenstein (Zentrum für Historische Forschung PAN, Niemcy), Inna Shved (Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. Пушкіна, Białoruś), Alfia Smirnowa (Moskiewski Uniwersytet Pedagogiczny, Rosja), Tadeusz Ślawek (Katedra Literatury Porównawczej UŚ), Włodzimierz Tyburski (Instytut Filozofii UMK), **Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska** (Instytut Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych UŚ) – **przewodnicząca RN**, Krzysztof Ziarek (Department of Comparative Literature University at Buffalo, USA), Joanna Żylińska (Department of Media and Communications Goldsmiths, University of London, Anglia)

Kolegium redakcyjne

Anna Barcz (ekokrytyka), Dominika Dzwonkowska (filozofia i bioetyka), Marek Głowacki (sztuka), Dariusz Gzyra (etyka praw zwierząt), Mirosława Michalska-Suchanek (literaturoznawstwo), **Marzena Kubisz (zastępca redaktor naczelnej)**, Jacek Kurek (historia), **Dominika Pieczka (sekretarz redakcji)**, **Zuzanna Szatanik (sekretarz redakcji)**, Tomasz Nowak (językoznawstwo), Piotr Skubała (nauki biologiczne), **Justyna Tymieniecka-Suchanek (redaktor naczelna)**, Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska (kulturoznawstwo)

Redaktorzy językowi

Dżulietta Markusik (native speaker, redaktor tekstów rosyjskich), Alina Mitek-Dziemba (redaktor tekstów polskich), David Schaufler (native speaker, redaktor tekstów angielskich)

Rada recenzentów

Agata Bielik-Robson (Instytut Filozofii i Socjologii PAN/Uniwersytet w Nottingham, Anglia), Mirela Boncea (West University of Timisoara, Rumunia), Grażyna Borkowska (Instytut Badań Literackich PAN), Irena Fijałkowska-Janiak (Katedra Rosjoznawstwa, Literatury i Kultury Rosyjskiej UG), Katarzyna Gadomska (Instytut Języków Romańskich i Translatoryki UŚ), Leszek Gawor (Instytut Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego), Joanna Jeśman (Uniwersytet SWPS w Warszawie), Krzysztof Kula (Instytut Sztuki UŚ), Jacek Lejman (UMCS), Krzysztof Loska (Instytut Sztuk Audiowizualnych UJ), Krzysztof Łastowski (Instytut Psychologii UAM), Izabela Malej (Instytut Filologii Słowiańskiej UWr), Wojciech Małecki (Instytut Filologii Polskiej UWr), Bogusław Pawłowski (Katedra Biologii Człowieka UWr), Andrzej Pitrus (Instytut Sztuk Audiowizualnych UJ), Aleksander Posern-Zieliński (Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM/Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Poznaniu), Monika Rzczycka (Katedra Rosjoznawstwa, Literatury i Kultury Rosyjskiej UG), Teresa Smolińska (Katedra Kulturoznawstwa i Folklorystyki UO), Danuta Ślęczek-Czakon (Instytut Filozofii UŚ), ks. Alfred Marek Wierzbicki (Instytut Filozofii Teoretycznej KUL), Jarosław Wierzbicki (Instytut Ruscystyki UŁ)

Laboratorium Animal Studies
Trzecia Kultura

Adres redakcji

Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies
Centrum Dydaktyczno-Naukowe Neofilologii
41-200 Sosnowiec, ul. S. Grota-Roweckiego 5, p. 4.10
tel. (+48) 32-36-40-921, e-mail: redakcja.zoophilologica@us.edu.pl

ISSN 2451-3849

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International

Spis treści

Od Redakcji	7
Wprowadzenie (Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska, Justyna Tymieniecka-Suchanek)	9

Artykuły

ZOOFILOLOGIA

ALFIJA SMIRNOWA: Зоопозитика И.С. Шмелёва: Образы животных в малой прозе писателя	13
PIOTR CZERWIŃSKI: ‘Зоопарк’ ментального представления русскоязычных. Вариации и динамика репродуктивного образа (1)	23

ZOOETNOLOGIA

ANTONINA SZYBOWSKA: Zwierzęta podczas okupacji hitlerowskiej w opowieściach wspomnieniowych mieszkańców Czeladzi	59
--	----

KOGNITYWISTYKA

TOMASZ NOWAK: Ile zwierzęcia w człowieku? Kategoria <i>zwierzę</i> w ludzkim mózgu, umyśle i języku	73
ZBIGNIEW WRÓBLEWSKI: Umysły zwierząt: między naiwnym antropomorfizmem a dogmatycznym antroponegacjonizmem	83
GALINA SNOOKOVA: Модус отношения к проблематике психологии межвидового взаимодействия человека и домашних животных как индикатор личностной зрелости	97

FILMOZNAWSTWO/SZTUKA/MEDIA

- AGNIESZKA NIERACKA: Kilka uwag o obecności zwierząt w filmie i literaturze science fiction 107
- BARBARA KITA: Uśmiech kota. O twórczości Chrisa Markera 119
- AGATA SITKO: Sharks Patrol These Waters – Objectifying Animals in Postmodern Art 131
- JUSTYNA SCHOLLENBERGER: Afekt i defekt atlasu zwierząt. Narracyjny wymiar historii naturalnej w malarstwie Waltona Forda 139
- ANNA WOŹNIAK: Dyskurs wegański i wegetariański a szowinizm gatunkowy w memach internetowych 151

LITERATUROZNAWSTWO

- IRENEUSZ GIELATA: „Ludzkie owady” i człowiek – o dalekiej bliskości życia w niedoli i wspaniałości 165
- PAULINA MALICKA: Nino De Vita: poezja sycylijska między dialektalnością a zwierzęcością 177
- ANNA FILIPOWICZ: Zwierzęce początki muzyki. O *Ptasim radiu* Juliana Tuwima 187
- ANETA JURZYSTA: *Canis lupus* i tajemnice ludzkiej duszy. O literackim obrazie wilka na przykładzie wybranych dzieł niemiecko- i anglojęzycznych . . . 205
- ESTERA GŁUSZKO-BOCZOŃ: Między oddaniem a ślepym posłuszeństwem. Literacka kreacja psa w wybranych utworach niemieckojęzycznych 225

JĘZYKOZNAWSTWO

- НАДІЯ МЕЛНУК: Образи домашних и диких животных в польских, русских и украинских паремиях 237

Polemiki/omówienia

- DARIUSZ GZYRA: Zwierzęta pozaludzkie jako podmioty polityki. Koncepcja *zoopolis* i jej krytyka 253

Recenzje

- ANITA GANOWICZ-BĄCZYK: Człowiek, zwierzęta i moralność. [Recenzja książki: Dominika Dzwonkowska, Michał Latawiec, Dariusz Gzyra, Jacek Lejman, Mirosław Twardowski, Justyna Tymieniecka-Suchanek: *Filozofia wobec świata zwierząt*. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Warszawa 2015, 159 stron] 265

JACEK LEJMAN: Autyzm kluczem do zrozumienia zwierząt? [Recenzja książki: Temple Grandin, Catherine Johnson: <i>Zrozumieć zwierzęta. Wykorzystywanie tajemnic autyzmu do rozszyfrowania zachowań zwierząt</i> . Tłum. K. Puławski. Media Rodzina. Poznań 2011, 429 stron]	283
ANTONINA SZYBOWSKA: <i>Homo inter pares</i> . Szkic z etyki ewolucyjnej. Wokół książki Jacka Lejmana <i>Ewolucja moralności. Człowiek wobec zwierząt</i> . . .	287
AGNIESZKA WÓJTOWICZ-ZAJĄC: Śpiewy, trele i furkot skrzydeł. [Recenzja książki: <i>Ptaki. Przepłoty</i> . Red. Beata Mytych-Forajter, Kalina Jaglarz. Stowarzyszenie Inicjatyw Wydawniczych, Biblioteka Kwartalnika Kulturalnego „Opcje”. Katowice 2015, 326 stron]	293

Sprawozdania

JUSTYNA KNOSAŁA: Sprawozdanie ze spotkania Koła Naukowego Praw Zwierząt pt. „Teologia zwierząt” (Katowice, 26 kwietnia 2016 roku)	301
MAŁGORZATA POKS: Sprawozdanie z seminarium naukowego „Moralny i prawny status zwierząt. Od reifikacji do upodmiotowienia” (Katowice, 9 maja 2016 roku)	305

Noty o książkach

JUSTYNA TYMIENIECKA-SUCHANEK: O zwrocie zwierzęcym we współczesnej Rosji [Альманах „Русский миръ. Пространство и время русской культуры”. <i>Миръ животных</i> . Тематический выпуск. «Русская культура», Санкт-Петербург 2015 (publikacja rosyjskojęzyczna, wydana w twardej oprawie, 379 stron)]	313
AGNIESZKA TRZEŚNIEWSKA, DARIUSZ PIECHOTA: W stronę zielonej historii literatury i kultury [<i>Emancypacja zwierząt?</i> Red. Eugenia Łoch, Agnieszka Trześniewska, Dariusz Piechota. Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Lublin 2015 (publikacja polskojęzyczna, wydana w miękkiej oprawie, 279 stron)] . . .	317
Noty o autorach	321

